

Memo

Aan College van Burgemeester en Wethouders
Van Jos de Blok, directeur Buurtzorg Nederland,
Datum januari 2014
Betreft Decentralisatie

De lokale overheden in Nederland staan voor een grote uitdaging met de overheveling van taken, ook wel genoemd de 3 decentralisaties. Vanuit mijn rol als initiatiefnemer / directeur / wijkverpleegkundige van Buurtzorg Nederland en deelnemer aan de taskforce 3D van de VNG deel ik graag mijn zorgen met u over de consequenties van deze decentralisatie.

Integrale ondersteuningsteams/sociale wijkteams

U pleit in uw visienota voor integrale ondersteuningsteams / sociale wijkteams. Theoretisch lijkt dit een goed uitgangspunt: professionals uit verschillende organisaties en met een verschillende achtergrond laten kijken naar voorkomende problemen met als doel een integraal plan op maat of een doorgeleiding naar de juiste professional. Naast de multidisciplinaire behandeling is ook de onafhankelijkheid een belangrijk motief om de teams los te koppelen van aanbieders. Ik voorzie dat deze werkwijze gaat leiden tot een onnodig grote kostenpost en voor burgers een verslechtering van de toegang tot voorzieningen in plaats van een verbetering. U gaat er vanuit dat het zinvol is om vragen in multidisciplinair verband te beoordelen en dat op basis daarvan een goede inschatting te maken is voor wat zinvol is om een specifieke cliëntsituatie te doen. Dit was in de jaren '90 ook het uitgangspunt voor het latere CIZ, heeft Nederland honderden miljoenen gekost en heeft vervolgens bijgedragen aan de enorme kostenstijgingen in de AWBZ.

De wijze waarop U de integrale ondersteuningsteams positioneert gaat tot dezelfde effecten leiden en creëert daarnaast veel coördinatie en afstemmingssituaties op andere plaatsen. Er ontstaat een direct en indirect overlegcircuit wat in geen enkele verhouding zal staan tot de situaties die hiermee opgelost worden. Bedenk dat ieder uur van iedere professional die hier tijd aan besteedt € 60,- of zelfs meer kost. Een overleg van 2 uur met 10 mensen komt met indirecte kosten al gauw op een paar duizend euro per overleg.

Alternatief

1. Start bij het probleem van de burger!

Veel problemen worden pas echt duidelijk in de vertrouwensrelatie tussen de burger en de zorgverlener/professional. Meer dan 80% van de problemen zijn enkelvoudig: somatisch, GGZ, Jeugdzorg. Welzijnsaspecten zijn vaak per individu verschillend. Wij pleiten voor het versterken van de relatie tussen professionals en burgers. In samenspraak met burgers kunnen professionals zelf zorgdragen voor intake en de daaruit voortvloeiende ondersteuning. Zij kunnen vervolgens op basis van de individuele problematiek bij andere disciplines aankloppen: doelgericht en effectief. Maak hierbij juist onderscheid tussen problemen die voortkomen uit lichamelijke aandoeningen, handicaps, beperkingen; GGZ en Jeugd. Belangrijk is hierbij wel eisen te stellen aan competenties voor het doen van een goede intake en uit te gaan van een duidelijke visie op zelfredzaamheid. Door het hanteren van vooraf afgesproken methodieken en een systeem van accreditatie kan de onafhankelijkheid worden gewaarborgd. Door met name de doorlooptijd te monitoren kunnen betreffende organisaties getoetst worden op hun effectiviteit.

2. Stimuleer verbindingen tussen formele en informele zorg.

De vele individuele zorgverleners/welzijnswerkers hebben hun eigen netwerk. Indien je lange tijd in een overzichtelijk gebied werkt bestaat de mogelijkheid om mantelzorg, vrijwilligers aan de problemen van burgers te koppelen. Ondersteuning van mantelzorgers hoort een vast onderdeel van het werk van professionals te zijn. Indien in een buurt/wijk bepaalde problemen vaak voorkomen kunnen gericht preventieve activiteiten gestart worden. Door informele netwerken van professionals te ondersteunen komen oplossingen op organische wijze tot stand en zullen ze beter aansluiten bij de problemen in een specifiek gebied. De uitkomst zal zijn dat er meer combinaties ontstaan van formele en informele zorg en dat er virtuele teams van professionals ontstaan.

3. Informeer burgers over voorzieningen/mogelijkheden

De gemeente zou in dit model vooral faciliterend moeten zijn, mensen wegwijs maken door op diverse manieren informatie te verschaffen. Via multimedia mogelijkheden, themabijeenkomsten, ondersteunen van preventieprogramma's. Het stimuleren van samenwerking hoort daar uiteraard ook bij maar dan op basis van de intrinsieke motivatie van professionals.

4. Zorgverlening en ondersteuning is geen lineair proces!

Sinds de jaren '90 is vanuit bedrijfskundige modellen bedacht dat de problemen van burgers zich in een lineaire aanpak laten vertalen. Iemand heeft een probleem, een deskundige stelt vast wat er aan de hand is en waar de persoon recht op heeft of hoe deze geholpen zou moeten worden. Met dit beeld zijn er loketten, keukentafelgesprekken en sociale wijkteams bedacht. Veel problemen van burgers worden echter pas helder in het zorg- of hulpverlening proces zelf.

Daar liggen dan ook de kansen om problemen op een andere manier op te lossen. De professionals die daarbij betrokken worden kunnen in de loop van de tijd ook verschillen evenals de rol van de mantelzorgers en eventuele vrijwilligers.

Het gaat in de meeste gevallen dus niet om informele zorg voordat formele zorg nodig is maar om de optimale combinatie. Buurtzorg heeft in diverse onderzoeken laten zien dat dit uiteindelijk leidt tot kortere doorlooptijden en minder inzet van formele zorg. De totale kosten kunnen daarmee 20% tot 30% dalen. Ook hier is weer de vertrouwensrelatie van de burger met de zorgverlener het uitgangspunt. Indien iedereen langs 'het loket' moet zullen net als bij het CIZ bovendien lange wachttijden ontstaan. Maak gebruik van de vele zorgverleners die als loket kunnen dienen!

Conclusie

Indien de gemeente haar beleid doorzet zal dat ongewild tot extra bureaucratie en kosten leiden terwijl juist in tijden van bezuiniging het zaak is zoveel mogelijk van de beschikbare middelen ten goede te laten komen aan de burgers. Buurtzorg wil daar graag haar bijdrage aan leveren.